

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА

Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417

e-mail: pss.kosmaj@eunet.rs

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Сектор за рурални развој

www.psss.rs

Садржај:

У сусрет сетви кукуруза

(Виолета Величковић дипл.инг.)

Трулеж корена и сушење малине

(Михаиловић Тамара дипл.инг.)

Губар најопаснија штеточина наших шума и воћњака

(Мијатовић Бојан дипл.инг.)

Одлука о заснивању органске производње воћа

(Драгољуб Глишић, инг.)

---

18. март 2013. године, тираж 300 примерака

У СУСРЕТ СЕТВИ КУКУРУЗА

Сетва је једна од најзначајнијих агротехничких мера у производњи кукуруза. То је комплексна мера јер се састоји од више елемената, као што су: време, густина и дубина сетве. Грешке које се учине у сетви само се могу делимично поправити, па је стога ова агротехничка мера, поред обраде земљишта и ђубрења, убраја у најзначајније у производном процесу кукуруза.

Време сетве је условљено биолошким особинама и агроеколошким условима у одређеном региону, делимично дужином вегетације хибрида и наменом кукуруза (зрно или силажа). Сетва кукуруза у нашим условима почиње када се температура земљишта, на дубини сетве, устали на око 10 степени Ц. Најчешће је то од 10-30 априла. У повољним годинама, разлике у приносима између ране и касне сетве, нису велике, али у сушним годинама у ранијим роковима сетве постижу се највиши приноси, а смањење приноса у касној сетви – у мају смањује принос око 1т/ха.

Већина произвођача избегава сетву у првој декади априла, јер период од сетве до ницања траје дуго, температура земљишта није довољна за ницање, а постоји и могућност пропадања семена од евентуалних касних мразева. Међутим рана сетва има и низ предности. У раној сетви је раније ницање, метличање, па и свилање. Кукуруз који раније свила, пре дозрева, а испуштање воде из зрна је брже, јер сазревање тече у топлијем периоду године. Раније поникао кукуруз по правилу добро развија коренов систем до летњих суша, па их боље толерише тј. делимично избегава.

Из свега овога намеће се закључак да сетву кукуруза треба почети крајем прве декаде априла, користећи при томе семе високе клијавости и енергије клијања. Највеће површине треба засејати у другој декади априла, а сетву завршити до краја априла.

Узимајући у обзир све чиниоце који утичу на густину сетве, а пре свега на основу вишегодишњих огледа, намеће се закључак да код средње раних и средње касних хибрида кукуруза распон густине сетве треба да се креће од 57.000 до 68.000 биљака по хектару, а код ранијих хибрида овај склоп треба да је већи, односно од 68.000 до 75.000 биљака по хектару.

Без обзира колико један хибрид био добар, он се не може успешно супроставити свим факторима. Из тих разлога препоручујемо произвођачима да одаберу 2-3 хибрида кукуруза.

Величковић Виолета дипл.инг.

ТРУЛЕЖ КОРЕНА И СУШЕЊЕ МАЛИНЕ

На малини се јавља око 60 разних биљних болести. Оне су подељене у неколико група: болести изданака и листа изазване гљивама, болести цветова и плодова изазване гљивама, рђе, болести корена и приземног дела стабла, болести изазване бактеријама и болести изазване вирусима. У неким земљама се и нематоде сматрају узрочницима болести. У подручјима где су велике површине засађене малином постоје предуслови за брзо ширење штетних организама па је и производња садног материјала отежана, јер је отежан и избор површине на којој ће се садни материјал производити. Треба истаћи да многи произвођачи користе сопствени садни материјал који није контролисан у погледу здравственог стања и квалитета уопште, а пошто се малина размножава вегетативним путем, постоји могућност преношења штетних организама (нарочито узрочника болести) у нови засад. Трулеж корена и сушење малине не мора обавезно бити међусобно условљено. Јер, сушење малине може настати и без трулежи корена. На пример, неке гљиве и или ниска температура могу довести до сушења надземног дела малине, али

корен остаје поштеђен. У тим случајевима могуће је, уколико је корен здрав, избијање нових изданака и обнова засада. Али, уколико дође до трулежи корена онда се малињак дефинитивно не обнавља и у потпуности се суши.

Уколико се гљива налази у земљишту, узалудно је на таквој површини садити здрав садни материјал. Пошто се малина сади на нагнутих теренима зараза може доспети из заражених засада који се налазе на већим висинама. Неки патогени се могу преносити и ветром, оруђима, алатом, животињама па и обућом човека.

Све ово је довело до тога да данас имамо значајних потешкоћа у гајењу малине. Треба одговорити који су то чиниоци који доводе до пропадања малине и како их отклонити циљу даљег успешног гајења ове биљке.

Михаиловић Тамара дипл. инг.

ГУБАР НАЈОПАСНИЈА ШТЕТОЧИНА НАШИХ ШУМА И ВОЋЊАКА

Губар (лат. *Lymantria dispar*) је највећа штеточина лишћарских шума и воћњака, која се јавља периодично у великом броју (пренамножење или градација губара) када изазива голобрсте на стотинама и хиљадама хектара шумских површина и милионима воћних стабала. Које ће се методе сузбијања применити зависи од интензитета напада, висине положених легала и пре свега здравственог стања популације губара. Губар се може сузбијати применом механичких и хемијских мера у стадијуму јајета и применом авиосузбијања у стадијуму гусенице. Сузбијање губара у стадијуму јајета спроводи се применом: механичких мера - које подразумевају скидање (стругање) губаревих легала заједно са делом мртве коре оштрим предметом, сакупљање у посуде или џакове и спаљивање на за то одређеним местима и хемијских мера - које подразумевају натапање губаревих легала петролејом или нафтом којој се додаје мало битулита ради појачања боје, сунђером причвршћеним на штап дужине два или више метара зависно од места полагања јаја - легала. Сузбијање губара у стадијуму гусенице спроводи се применом авиометода, односно авиотретирањем коришћењем биолошких препарата. Авиотретирање као метод сузбијања спроводи се у пролеће када се из јаја развију гусенице и третирање се врши у млађим ларвеним ступњевима (најбољи ефекти су кад се третира други ступањ). У воћњацима, такође, треба уништавати легла губара скидањем и спаљивањем, натапањем нафтом као и уз редовно зимско прскање. Воћњацима треба штитити у доба гусеница, редовним мерама заштите. Тада се сузбијају и младе гусенице навејане ветром из шуме. Од старијих гусеница појединачна стабла се могу заштитити појасевима - лепљивим или механичким: док је воћњак најбоље заштитити изоравањем бразде (око 40 цм) око њега и на тај начин окружити воћњак каналом чије дно треба посипати неким контактним инсектицидом. Земља од бразде треба да падне према воћњаку, тако да путујуће гусенице немају препреку да упадну у припремљени канал. Тамо где је велика најезда путујућих, одраслих гусеница, дно канала треба повремено очистити и понови направити инсектицидом. У последње време се примењују биоинсектициди за сузбијање гусеница (Forey 48 i Tecocid-G домаће производње - Технолошки Еколошки Центар Зрењанин). Сузбијање гусеница је врло успешно са оба биоинсектицида. Ови инсектициди делују искључиво на циљног инсекта (гусенице Лепидоптера), а нису штетни за остали живи свет (паразитоиде, предаторе, пчеле, рибе, топлокрвне животиње), такође, не загађују животну средину - брзо се разграђују. Користе се и препарати на бази метомила, диазинона итд.

Мијатовић Бојан, дипл.инг.

ОДЛУКА О ЗАСНИВАЊУ ОРГАНСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ ВОЋА

За органску производњу воћа расте интересовање не само у области науке и струке, већ и у гајењу које представља добар и сигуран пут за економичну производњу квалитетних плодова за које постоји сигурно и стабилно тржиште. Ова производња постаје атрактивна зато што се на релативно малим површинама постижу значајни приходи који доприносе одрживости производње.

Значајније повећање обима производње органског воћа могуће је остварити кроз два основна модела: **конверзијом** (превођењем) постојећих засада из конвенционалне у органску производњу или **подизањем нових засада**.

Прелазак из конвенционалне у органску производњу треба обавити постепено преко система интегралне производње да би се: изградио позитиван однос воћара према органском поступку гајења, унапреди ниво знања, успостави еколошка равнотежа у засадима.

Знатно повољнија опција је подизање нових засада по органском поступку. Пружа се могућност да се одабере оптимална локација, припреми сертифицивани садни материјал као и испита земљиште не само у погледу садржаја микро и макро елемената и хумуса већ и у смислу присуства патогена, штеточина и нематода.

Разлози за увођење органске производње

- не дозвољава хемикалијама да уђу у ланац исхране,
- штитити будуће генерације,
- штитити здравље произвођача,
- штитити квалитет воде,
- смањује ерозију земљишта,
- штеди енергију,
- храна има бољи укус,
- помаже малим фармама

Методe органске биљне производње обухватају избор врста и сорти биља, плодоред, систем обраде земљишта, средства и начин ђубрења, систем одржавања плодности земљишта, начин сузбијања биљних болести, штеточина и корова, начин сакупљања дивљих врста у складу са законом.

Агротехничке мере које се примењују у органској биљној производњи треба да спрече или сведу на најмање могућу меру загађење животне средине.

У органској воћарској производњи је пожељно да се користе сорте које су прилагођене локалним климатским условима и које су природно отпорније на присуство болести и штеточина. Приликом избора сорти приоритет имају домаће аутохтоне сорте.

Опрема и механизација која се користи у конвенцијалној производњи мора бити добро очишћена пре употребе у органској производњи.

У органској биљној производњи употреба свих минералних ђубрива **није дозвољена**. Дозвољена је употреба: стајњака, глистењака, компоста.

Укупне количине ђубрива које се користе у органској производњи не може да пређе 170 кг азота по хектару годишње, због могућег загађења земљишта и воде нитратима.

Заштита од штеточина, болести и корова првествено се спроводи деловањем природних непријатеља, избором врсте и сорте, одговарајући плодоред, начин обраде земљишта.

Кључни разлог зашто је органска производња толико интересатна је у повећаној потражњи од стране потрошача за органским производима као и у чињеници да органска пољопривреда доприноси заштити животне средине и заштити људског здравља.

Глишић Драгољуб инг.